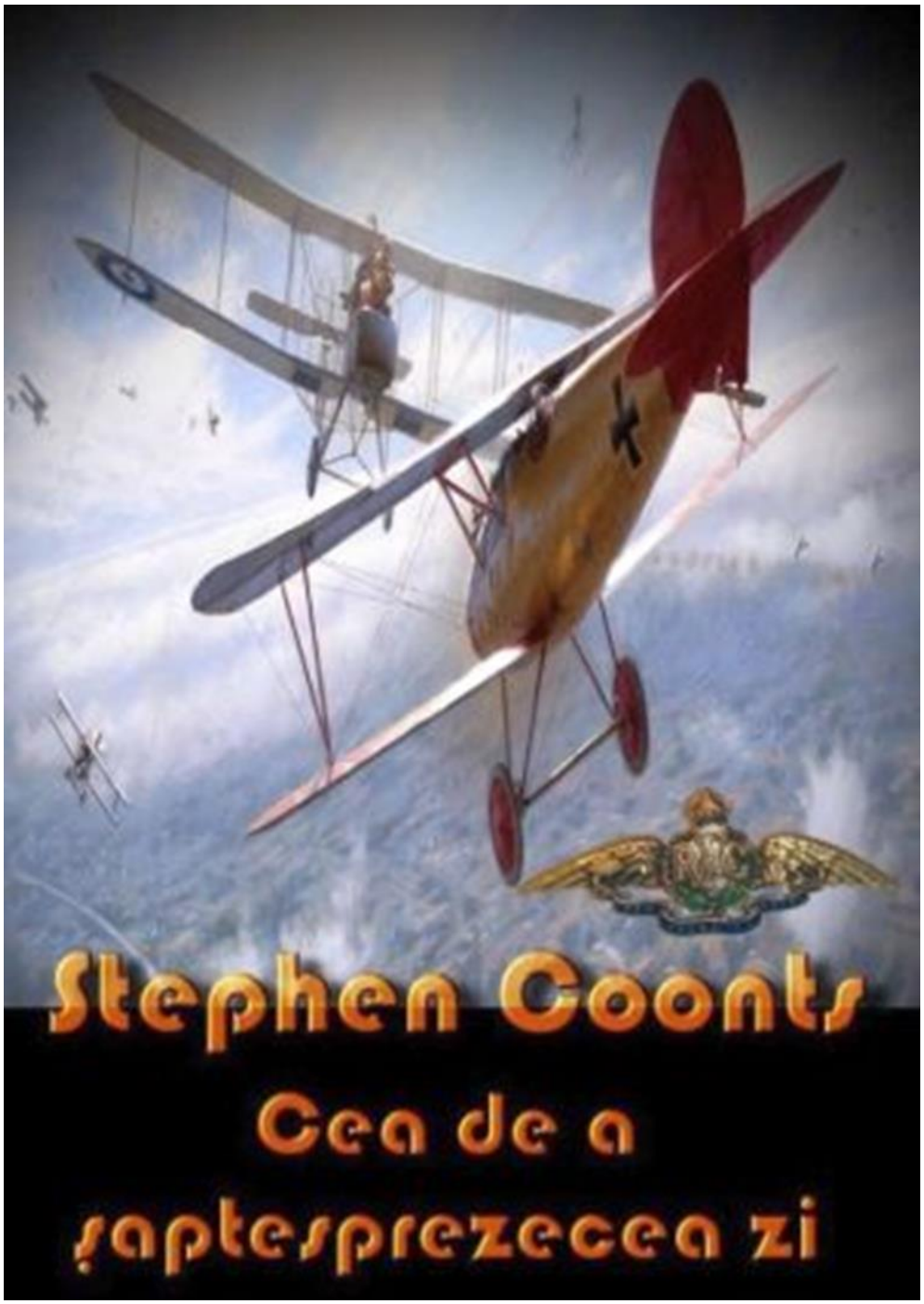
Stephen Coonts
Cea de a
șaptesprezecea zi

Stephen Coonts

Cea de a şaptesprezecea zi

versiunea în limba română

uncris

Stephen Coonts

Avioanele m-au fascinat încă de la primul meu „raid aviatic” făcut pe când aveam şase ani.

„**The 17th Day**” este o nuvelă născută din fascinaţia mea pentru avioanele din WW I. Am vrut mereu să scriu o povestire despre aviatorii WW I, dar încă nu am avut ocazia.

Avioanele din Marele Război erau doar cu puţin mai diferite de nişte lăzi. Făcute din lemn, pânză, corzi de pian, şi motoare care încă nu erau potrivite pentru această destinaţie, fără blindaj, rezervoare de combustibil nepresurizate şi – cu excepţia modelelor din ultima parte a războiului – fără inhalatoare de oxigen pentru piloţi. Pânza era tratată cu vopsea pe bază de ulei care lua foc cu uşurinţă. De fapt, întregul avion era o cutie de chibrituri zburătoare, mai ales când rezervorul de benzină era găurit de gloanţe, iar benzina ce se scurgea ajungea pe piesele fierbinţi ale motorului. Şi – uimitor lucru – pilotul şi mitraliorul/observator zburau fără paraşute.

Avioanele erau şi dificil de pilotat. Aceste maşinării nu zburau precum Cessna sau Piper din zilele noastre. Intervalul dintre viteza minimă de zbor şi cea maximă era dureros de mică, fapt ce provoca numeroase accidente prin angajare şi vrie, întotdeauna fatale. Nici un avion din acele vremuri nu aveau frâne, ci doar o roată-bechie orientabilă. Nu existau prea multe instrumente de bord, nici sisteme electrice, doar o busolă rudimentară.

Ingineria aeronautică era încă o artă ocultă când aceste avioane erau proiectate, de obicei la ochiometru. Dacă părea să arate bine, era dat pe mâna unui pilot de încercare care să vadă dacă îl poate ridica de pe sol. Chiar şi tipurile de avioane care ajungeau în producţia de serie şi apoi pe front, aveau obiceiul deprimant de a-şi plia aripile în timpul picajelor şi a virajelor şi de a-şi jupui învelişul de pânză.

Se zbura cu motoare radiale, care aveau un raport putere-greutate bun. Motorul radial/în stea – întregul motor se rotea în jurul arborelui cotit fix – se comporta ca o

mare roată volantă ce transmite fuselajului un cuplu de torsiune imens, care trebuie anihilat prin proiectarea avionului şi prin comenzile date de pilot. Aceste avioane virau bine într-o direcţie, cuplul fiind benefic, dar foarte slab în cealaltă.

Motorul radial rotativ avea numeroase limitări tehnice, totuşi, cea mai mare problemă era montarea unui motor cât mai mare (mai puternic) pe fuselajele de atunci atât de lipsite de rezistenţă mecanică. Motoare mai complexe, în linie şi răcite cu apă le-au înlocuit pe cele radiale. Inutil de amintit că şi ştiinţa combustiei interne la motoare era în faşă, prin urmare acestea aveau tendinţa deplorabilă de a se opri în timpul zborului.

Royal Aircraft Factory S.E.5A (*Scout* Experimental Model 5A), care este prezentat în această nuvelă, a fost dotat cu motorul francez *Hispano Suiza* V-8 200 CP, fabricat în condiţii de război şi cu tehnologie primitivă. Totuşi, structura de rezistenţă era zdravănă, stabilă, avionul fiind o platformă bună pentru armament. Deşi nu era foarte manevrabil, S.E. 5A era rapid, dezvoltând circa 138 mph în zbor orizontal. Era dotat cu o mitralieră sincronizată alimentată cu bandă de cartuşe de calibrul .303, ce trăgea printre palele elicei şi o mitralieră *Lewis* cu încărcător de cincizeci de cartuşe, montată pe un dispozitiv-suport *Foster* deasupra aripii superioare, ce trăgea pe deasupra planului elicei.

Avioane, aventuri, viaţă şi moarte în ceruri...
Haide, legaţi-vă centurile şi să începem zborul!

Cea de a Şaptesprezecea zi

— Oricum, tare aş vrea să ştiu ce caută un yancheu în RFC[1], a întrebat Nigel Cook printre sorbiturile zgomotoase de ceai. Ca şi cum afurisitu' de RFC nu are şi aşa destule probleme, ăă, cu al'de ăştia veniţi din colonii. Broscarii[2] n-au vrut să te ia în escadrila Lafayete[3]?

În ultimele două săptămâni Paul Hyde avusese din plin de-a face cu Nigel Cook. Două săptămâni şi două zile. Şaisprezece zile de *distracţie* de când se prezentase la *squadron*[4], în Franţa.

— Eu nu vorbesc *broscaleza*, mormăi către Cook, doar ca să spună ceva.

La urma urmei, Cook era pilotul cu cel mai îndelungat serviciu şi misiuni de luptă pe front, din acest *squadron*.

Lui Cook, replica lui Hyde i se păru teribil de amuzantă. Îi dădu cu cotul pilotului de lângă el şi chicoti zgomotos.

— Nu vorbeşte *broscaleza*.

Apoi continuă să chicotească uşor.

S-ar zice că nervii bătrânului Cook sunt gata să cedeze, murmură Robert MacDonald către Hyde.

— Chiar a fost în *squadron* un an întreg?

— Fără o săptămână. Trebuie să plece acasă zilele astea.

Hyde mesteca mecanic pâinea prăjită, sorbind din cafeaua neagră, tare. De cealaltă partea mesei, Cook îşi turna brandy în ceai şi continua să chicotească. Îşi şterse lacrimile, după care scoase o ţigară.

— Trebuiau să-l trimită acasă încă de acum câteva luni, îi şopti Hyde lui MacDonald.

— Fără îndoială, Tex, bătrâne. Fără îndoială.

---

[1] RFC - Royal Flying Corps – serviciu militar englez înainte şi în timpul WW I, până la unirea cu Royal Naval Air Service la 01.04.1918 şi formarea Royal Air Force.

[2] Broscari – poreclă irevenţioasă dată francezilor.

[3] Escadrille Lafayette – escadrilă din cadrul Aéronautique Militaire (Armée de l'Air) în care erau prezenţi un număr mare de piloţi americani voluntari.

[4] Squadron – unitate militară formată din trei-patru *flights*, ce cuprinde un total de 12-24 avioane, în funcţie de tipul acestora şi de serviciul din care fac parte (air force, navy, army).

Toţi britanicii îi spuneau lui Hyde „Tex”, deşi el era originar din Boston şi nu fusese în viaţa sa mai la vest de Hudson.

Mac a continuat:

— Teamă mie că Cook nu prea ne mai este de ajutor azi. *Vântul l-a scuturat* serios.

Să te *scuture vântul* era o chestie gravă, după cum aflase Hyde, aşa că mormăi un răspuns:

— Dar te avem pe tine şi pe cei doi virgini care au sosit ieri, deci le putem da hunilor[5] şi azi o replică zdravănă.

— Mda.

— Cred că azi ai să depăşeşti limita.

— Azi e a şaptesprezecea zi pentru mine, a precizat Hyde, terminând de mâncat şi ultima îmbucătură de pâine prăjită.

Şaptesprezece zile era speranţa medie de viaţă a unui pilot britanic pe front, conform statisticilor realizate în cumplita perioadă 1915 şi 1916.

— Slavă Domnului, acum avem avioane mai bune, a spus Mac cu voioşie.

Avea două luni vechime pe front şi-i plăcea să se dea războinic veteran.

— Dacă un flăcău învaţă meseria, stă cu ochii deschişi, şi trage în hunul său numai după ce se uită atent în jur, cred că poate ajunge să încărunţească în afacerea asta. Nou veniţii fac să scadă media.

— Aşa o fi, a spus Paul Hyde.

Se obişnuise cu acest gen de conversaţie formală a britanicilor la care participa cu orice ocazie.

— La urma urmei, media s-a făcut amestecând câteva *păsări* bătrâne care s-au strecurat şi au ajuns senile şi o grămadă de *răţoi* tineri care nu pot vedea un hun decât după ce acesta deschide focul asupra lor.

— Aşa se spune.

— Şi ne-au trimis nişte amărâţi de boboci care nici măcar n-au mirosit praful de puşcă.

— Asta nu e foarte corect, spuse Hyde pe un ton cât mai britanic.

— Destul cu filozofia, spuse Robert MacDonald lovind tăblia mesei cu palma. Mi-au spus că în dimineaţa asta vei zbura cu mine. Ţine ochii deschişi, nu încerca să faci pe lebădoiul de unul singur. Ai noştri au început ofensiva, iar hunii vor fi destul de curioşi. Bătrânu’ va fi foarte nefericit dacă mă întorc fără tine.

— Sper că nu.

— Hai să nu ne entuziasmăm prea tare, Tex. Nu e elegant. Fii atent la huni, execută comenzile ce ţi le dau prin semnale, nu te lăsa *scuturat de vânt*.

— ’nţeles, spuse Paul Hyde.

Pe când se ridica de la masă, a observat că Nigel Cook sorbea brandy-ul direct din sticlă.

---

[5] Huni – poreclă dată germenilor.

Plouase toată noaptea. În ora de dinaintea zorilor, aerul de iunie, rece, înviorător, părea a fi o substanţă tangibilă cu un miros înţepător, pământesc. Totul era acoperit de rouă. Dâre de ceaţă pluteau prin petele de lumină.

— Afurisită ceaţă, mormăi Mac.

— Să zbori la joasă înălţime prin aşa ceva necesită oarece noroc, eşti de acord, Mac?

— Ideea ar fi că nu e vreme de plecat la luptă. Am putea să cădem pentru rege, nu crezi? Poate că chestia asta va dispărea până ne întoarcem să aterizăm.

— Mă gândeam la plecare. Poate că ar trebui să decolăm separat, şi apoi să ne alăturăm sus. Ce zici, Mac?

— Pare o idee bună. Desigur, eu decolez primul.

S-au îndreptat către avioanele care erau deja parcate pe linia de start.

Spre răsărit, cerul se lumina pe când Paul Hyde termina inspecţia aparatului de dinainte de decolare. Mecanicii păreau a fi foarte mândri de peticele pe care le aplicaseră azi-noapte peste găurile de gloanţe. Hyde i-a complimentat, şi-a strâns gulerul de la jacheta de zbor din piele, apoi şi-a ţinut mâinile la câţiva centimetri de ţevile de eşapament care se aliniau de fiecare parte a cockpit[6]ului şi se terminau chiar în spatele acestuia. În dimineaţa asta, eşapamentul era, desigur, rece, dar Hyde verifica întotdeauna. Îşi puse piciorul stâng pe scara din fuselaj şi l-a trecut pe cel drept peste marginea cockpitului, ca şi cum ar fi încălecat un cal. Când eşapamentul era fierbinte, urcatul şi coborâtul din S.E.5 cerea multă atenţie. Prima arsură a lui Hyde, de pe partea interioară a piciorului stâng, era încă proaspătă.

Aşezat în carlingă, cu chingile strânse, Hyde a privit cu grijă prin lumina de dinaintea zorilor. Îl ajuta şi strălucirea unui bec de pe un stâlp aflat în spatele său.

S.E.5A avea două mitraliere, o *Lewis* răcită cu aer montată pe un dispozitiv-suport tip *Foster*, aflată deasupra aripii superioare, şi care trăgea pe deasupra cercului descris de elice, precum şi o mitralieră *Vickers* răcită cu apă, sincronizată, montată în faţa pilotului, uşor spre stânga faţă de axul longitudinal a avionului. *Lewis* folosea un încărcător de 97 cartuşe ce se monta deasupra armei, iar *Vickers* era alimentată cu bandă. Ambele mitraliere erau de calibru .303.

[6] Cockpit – postul de pilotaj.

Lewis era un anacronism, montată deasupra aripii pe S.E.5A deoarece acolo era şi pe avionul Nieuport-17, cu motor rotativ-în stea, în prezent depăşit. Când era în poziţia de sus pe dispozitivul Foster, mitraliera trăgea pe deasupra arcului elicei, în lungul axului longitudinal. Când trebuia deblocată sau reîncărcată, pilotul trăgea mitraliera înapoi şi în jos pe suport. În aceste momente, pilotajul avionului se făcea cu manşa ţinută între genunchi, şi, luptându-se cu curentul de aer de vreo 100 mph, pilotul debloca arma sau schimba încărcătorul golit cu altul plin. Când încă era în poziţie retractată, mitraliera putea fi rotită parţial stânga-dreapta şi trage asupra pântecului neprotejat al avionului inamic.

Aşezat în carlingă, Hyde verifică încărcătorul tambur de la *Lewis*, asigurându-se că mecanismele sunt bine lubrifiate şi se mişcă uşor, că cablul de declanşare a focului era suficient de rigid, apoi a împins mitraliera în sus pe montant, până s-a fixat în poziţia superioară. Un încărcător-tambur suplimentar se afla într-un locaş aflat sub tabloul de bord.

Apoi s-a concentrat pe mitraliera *Vickers* fixă, la care putea ajunge mult mai uşor. *Vickers* era dependentă de corecta funcţionare a mecanismului de sincronizare Constantinesco[7]. Dacă mecanismul hidraulic ar fi avut vreo scurgere ce nu putea fi compensată de pompa manuală, arma devenea inutilizabilă.

Cockpit-ul în care stătea fusese modificat în cadrul *squadron*ului. Scaunul blindat a fost înlocuit cu un fel de băncuţă de lemn care-i permitea pilotului să aibă o poziţie mai joasă în cockpit. Marele parbriz original lipsea şi el; în locul lui era o mică bucată de sticlă ce deflecta curentul de aer pe deasupra capului pilotului.

Unul dintre mecanici se aplecă, luminând cu o lanternă instrumentele de bord. Hyde a controlat manetele, cadranele şi butoanele din faţa sa. În cea de a şaptesprezecea zi, acestea erau ca nişte vechi prieteni. Pe panoul frontal se aflau vitezometrul, altimetrul, busola, turometrul, butonul de start şi robinetul conductei de alimentare a motorului. Acele îl informau asupra presiunii uleiului şi aerului şi a temperaturii lichidului din radiatorul de răcire.

Manetele de gaze şi de control ale amestecului carburant se aflau în partea stângă a panoului. Din motive inexplicabile, ambele lucrau în sens opus. Maneta de gaze trebuia împinsă spre înainte pentru accelerare, dar cea de îmbogăţire a amestecului carburant trebuia trasă spre înapoi ca să obţii mixtura maximă.

---

[7] George (Gogu) Constantinescu – om de ştiinţă, inginer şi inventator (peste 130 brevete) român. Creatorul Teoriei Sonicităţii (transmisia energiei prin intermediul vibraţiilor). Realizatorul dispozitivului hidraulic de sincronizare a tragerii cu mitraliera printre palele elicei avionului.

Pompa de combustibil era şi ea în stânga, iar cea manuală a dispozitivului de sincronizare se afla între genunchi.

Manşa se termina cu un inel montat vertical în vârf, de unde şi porecla de *coadă-de-cazma*. În centrul inelului erau două butoane, câte unul pentru fiecare mitralieră.

Hyde l-a dat la o parte pe mecanic. Nu avea nevoie de lanternă; cunoştea locul fiecărui aparat.

Se concentră asupra alimentării, asigurându-se că întrerupătorul magnetoului era în poziţia *oprit*.

— Alimentarea deschisă, aprinderea oprită, a anunţat.

Mecanicul a apucat pala elicei mişcând-o înainte şi înapoi de câteva ori. În sfârşit, carburantul a început să iasă din carburator.

— Contact, spuse mecanicul.

— Contact, a repetat Hyde şi a acţionat întrerupătorul magnetoului.

Mecanicul a tras tare de pala elicei. În aceeaşi clipă, Hyde a rotit *booster*ul magnetoului, iar motorul a pornit cu un huruit uşor. Apoi a ajuns la 500 rotaţii/min, acul abia deplasându-se în partea de jos a cadranului.

Motorului Hipno-Suiza de 200 CP răcit cu lichid îi trebuia oarece timp ca să se încălzească. În dreapta lui Hyde mecanicul încerca să pornească şi motorul lui Mac, trăgând în mod repetat de elice.

Hyde s-a aşezat bine în scaun, a acţionat comenzile şi a verificat vizual mişcarea eleroanelor, elevatorului, a direcţiei. Totul era OK.

Motorul Hisso torcea liniştit în lumina slabă a zorilor. Ceaţa împrăştiată de rotirea elicei, mirosul pământului, cerul ce aştepta, viaţa trepidantă, plină şi misterioasă – pentru aceasta părăsise Paul Hyde colegiul.

A luat trenul către Montreal şi s-a alăturat Forţelor Armate Canadiene. În Anglia şi-a aranjat un transfer în Royal Flying Corps, care căuta voluntari pentru instruirea ca piloţi. Toată treaba a fost o mare aventură, cel puţin aşa şi-a spus sieşi de cel puţin o mie de ori, ca să se autoconvingă.

Îi muriseră prieteni în accidente, unii chiar sub ochii săi, iar germanii i-au ucis pe ambii tineri piloţi care-l însoţiseră la venirea în Franţa acum câteva săptămâni.

O aventură... cuvântul i-a rămas în gât. Dacă printr-un miracol va scăpa viu din această...

Adevărul era că probabil nu va scăpa. Hyde ştia asta, şi totuşi...

Cea mai bună metodă a fost să ia în consideraţie fiecare zi, una câte una. Viu după ziua întâi, după ziua a doua, etc... Acum se afla în ziua a şaptesprezecea. Dacă va supravieţui şi azi, va învinge statisticile. Dacă va trece peste această zi – cine ştie? –

poate că va reuşi să supravieţuiască acestui măcel sângeros. Mda, ar avea, totuşi, o şansă. Dar, mai întâi, să treacă de această zi.

Termometrul radiatorului arăta că motorul se încălzea încet. În aerul rece al dimineţii, saturat de umiditate, la vârful palelor elicei ce se rotea se formau dâre subţiri de condens ce era aruncat spre înapoi în lungul fuselajului. Mâneca de vânt atârna moale.

Spre disperarea lui Hyde, pe măsură ce zorile se apropiau, ceaţa părea să se subţieze.

Motorul lui Mac încă nu pornise. Mecanicii transpiraţi trăseseră de nenumărate ori de elice, în timp ce Nigel Cook şi unul dintre novici au decolat, dispărând în ceaţă. În sfârşit, Mac a coborât dezgustat din cockpit şi şi-a aruncat casca de zbor din piele la pământ, apoi a păşit apăsat către avionul lui Hyde şi s-a aplecat către el pentru a se face auzit.

— Motorul ăsta făcut de broscari nu vrea să pornească. Mecanicii spun că mai durează câteva minute ca să-l regleze. Decolează şi ne întâlnim în sectorul nostru.

Hyde dădu aprobator din cap.

— Aş fi vrut să mai avem încă *Nieuport*urile, a adăugat Mac furios.

Hyde nu era de acord. *Squadron*ul fusese reechipat cu noile S.E.5A cu numai două săptămâni înainte de venirea sa, şi cu adevărat, S.E. era un avion mai bun în toate privinţele – mai rapid, mai uşor de zburat, mai manevrabil, cu două mitraliere... Singura lui slăbiciune era dotarea cu motorul francez. Hisso era temperamental. Mai rău, metalurgia lui era substandard, iar controlul calităţii lăsa de dorit.

Când mecanicul i-a făcut semn de "liber la decolare", Hyde a acţionat cu mâna stângă maneta de amestec pentru a îmbogăţi amestecul, iar cu dreapta a împins „cazmaua" spre înainte. S.E. a început să ruleze. Aproape imediat coada s-a ridicat. Din ţevile de eşapament de pe ambele părţi ieşeau mici flăcări care luminau intradosul aripii superioare cu o strălucire galbenă, fantomatică.

Şi iată, coada sus, acceleraţie, mici hurducări peste iarba câmpului în timp ce zgomotul motorului creşte, dar nu prea mult. Elicea se turează uşor pentru regim de decolare – dar nu mai mult de 1500 RPM – încât nici nu e nevoie să dea palonier[8] dreapta pentru a compensa cuplul.

După un rulaj de ceva mai mult de o sută de metri, Paul Hyde trase uşor de manşă şi botul se ridică deasupra solului.

Se concentră cu înverşunare asupra pilotajului avionului. Dacă pierde contactul cu pământul în lumina slabă a zorilor, în aceste condiţii de vizibilitate scăzută era un om mort. Iar dacă motorul se oprea indiferent din ce cauză – sufleteşte era pregătit – trebuia să aterizeze drept înainte. cu orice preţ. Chiar săptămâna trecută, un veteran a murit încercând să vireze înapoi spre aerodrom cu motorul în rateuri, gata să se oprească.

[8] Palonier – pedale cu ajutorul cărora pilotul acţionează asupra direcţiei.

După ce a ajuns în siguranţă deasupra ceţii, Paul Hyde a privit spre înapoi, în întuneric. Şi nu a văzut nimic. Aerodromul dispăruse.

Lumina zorilor îi va fi punct de reper în această dimineaţă, pentru că în întunecimea din cockpit îi era imposibil să vadă busola. Hyde zbura spre nord, paralel cu tranşeele, cu lumina zorilor în aripa dreaptă şi în cabraj uşor.

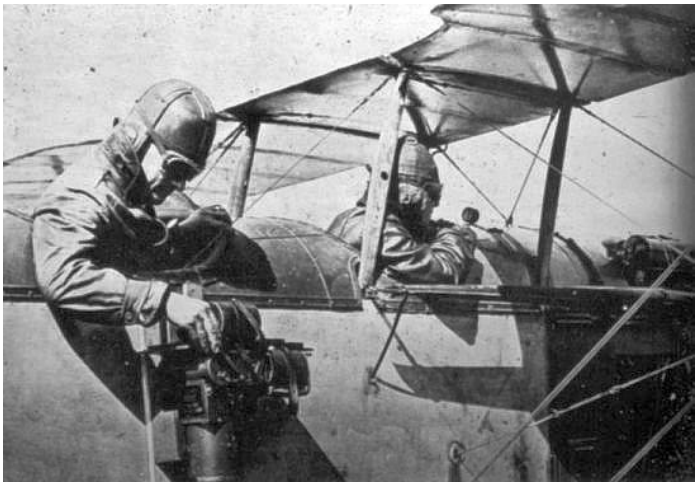

Se uita mai ales după alte avioane, dar căuta şi puncte de reper în marea de ceaţă transparentă de dedesubt. Ici, colo se ridicau coloane de nori cumulus, monştri pe jumătate ascunşi printre celelalte straturi de petice noroase. Hyde privea dincolo de acestea. Înspre est cerul era galben-auriu – în câteva clipe soarele trebuia să apară.

Avioanele de observaţie germane vor fi prezente când se va lumina mai bine. Misiunea lui Hyde era să împiedice echipajele germane să fotografieze frontul, şi, dacă era posibil, să le doboare. Treaba părea destul de simplă, dar nu era.

Când nu erau ocupaţi cu fotografiatul, observatorii germani se puteau apăra singuri cu mitralierele. Iar adesea, deasupra avioanelor cu două locuri, zburau avioanele de vânătoare gata să doboare orice şoarece britanic ce năzuia la brânză.

În această dimineaţă aerul absolut calm, lipsit de orice fel de turbulenţe. Motorul torcea uşor, iar avionul se supunea prompt oricărei comenzi a lui Hyde. Orice acţionare a manşei sau a palonierului aducea un răspuns imediat.

Hyde a încercat ambele mitraliere trăgând câte o rafală scurtă. Totul era pregătit.

Avionul plutea spre înalturi peste diferitele straturi de petice de nori rozalii sau aurii. Spre nord şi est se vedeau zone de cer liber.

Cerul estic a atras atenţia lui Hyde. Acum era foarte luminos pentru că soarele alungase noaptea. Hyde căuta sclipiri, mici puncte negre pe cerul luminos, ce se mişcau încet încoace şi încolo. Acele mici puncte negre puteau să fie avioane.

Într-un târziu îşi aminti că trebuie să cerceteze şi întunericul din celelalte direcţii. Hunii se putea afla pretutindeni.

Altimetrul îi arătă câştigul de înălţime. După şaisprezece minute de zbor a trecut de 4500 m. În continuare, câştigul de înălţime se va face mult mai lent. Hyde vroia să se afle cât mai sus posibil, aşa că îşi continuă cabrajul.

Sub el putea vedea din când în când suprafaţa pământului. O dată observă chiar maroul urât al tranşeelor.

Credea că a ajuns aproape de Grommecourt, dar nimic nu era sigur. Nu putea vedea destul pământ pentru a fi sigur. În această dimineaţă trebuia să fie atent, ca să nu lase vântul – ce trebuia să fie la această altitudine – să-l împingă prea adânc în spatele liniilor inamice. Viră spre vest continuând să urce. Acum era destulă lumină ca să vadă altimetrul, al cărui ac se mişca încet în sus. Temperatura în radiator era în

creştere, aşa că Hyde deschise capacele pentru a lăsa să intre mai mult aer prin el. Sus, sus, sus cu fiecare minut ce trecea, şi cu fiecare murmur al motorului. A mărit puţin amestecul benzină/aer şi şi-a strâns gulerul pentru că se făcuse frig.

Acum respira scurt şi repede. Aerul era rarefiat. Nu trebuia să facă mişcări bruşte care să-i solicite organismul, altfel va avea probleme datorită lipsei de oxigen.

La 5500 m a coborât botul avionului cu un grad sau două. Avionul era leneş, cu comenzile moi, iar el era uşor confuz.

Înclină aripa stângă în jos cu câteva grade şi a lăsat botul să se rotească încet pe linia orizontului până a ajuns să zboare spre est.

Acum soarele era sus, umplând cerul estic. Toţi norii rămăseseră sub el.

Doamne, ce frig era aici, sus! Îşi privi ceasul. Zbura de patruzeci de minute.

Duse mâna la frunte ferindu-şi ochii de lumina soarelui şi privi la stânga şi la dreapta, sus şi jos. Ochii nu încetau să se rotească.

A mai trecut un sfert de oră. Acum era lumină ca-n plină zi, soarele ca un glob orbitor urcând pe cer.

Acolo! O mică pată pe fondul norului. Nu, două. Două pete. La stânga sa şi mai jos cu vreo trei sute de metri.

Vină în acea direcţie. Sigur două avioane. Zburând spre sud. Hyde se apropia de ele dinspre dreapta lor, aşa încât a virat aproape direct spre nord, lăsându-le să treacă la o distanţă de aproape o milă, în speranţa că ei nu-l vor vedea. După ce micile pete au rămas în urma aripii sale din dreapta, a virat către ele şi a coborât niţel botul.

Două. Şi unul ar fi fost mai mult decât suficient, dar Hyde nu avea de gând să lase hunul neatins doar pentru că şi-a adus un prieten cu dânsul.

Bine măcar că nu se vedea nici un vânător inamic deasupra. A privit cu atenţie dar nu a văzut decât cerul liber. Acum zbura cu viteză, hobanele vibrând cu sunete ascuţite, motorul tunător accelerat la maxim. Se năpustea în picaj direct spre cozile celor două avioane. Distanţa se micşora constant.

Pipăi cele două butoane de pe manşă. Victimele zburau în linie dreaptă, părând că nu sunt conştiente de atacul său. La trei sute de metri îşi dădu seama cine sunt: două S.E.5.

A degajat de pe traiectoria de atac. Chiar dacă piloţii l-au observat, n-au dat nici un semn. Poate că ar trebui să zboare pe lângă ei şi să le facă semne cu mâna. Dar dacă, în confuzia momentului, vor trage în el? Doar şi el crezuse la început că sunt germani şi se năpustise asupra lor. Ar fi fost ceva posibil şi de-a dreptul rizibil, încât preferă să vireze prin spatele lor şi să se îndepărteze.

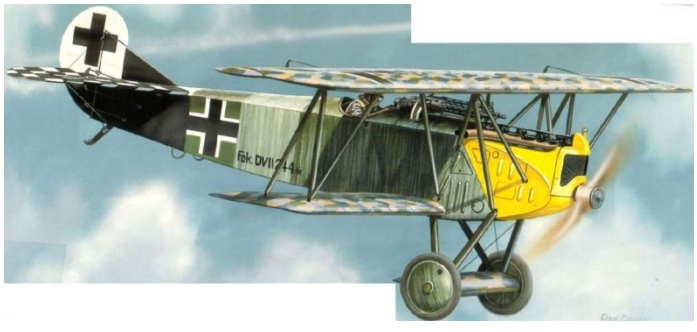

Continuă virajul. Acolo! Chiar în dreptul botului! Un avion venea frontal spre dânsul. Fu atât de surprins încât i se goli mintea.

Era un *Fokker* D-VII, cu botul galben şi o cruce malteză neagră pe fuselaj, în spatele pilotului. Hyde trase tare de

manşă spre dreapta, coborând aripa, apoi a virat folosind viteza pe care încă o avea, pentru a-şi schimba rapid direcţia în aerul rarefiat de la această înălţime. Din nefericire S.E. vira mai lent spre dreapta – poate că ar fi trebuit să vireze stânga. Când a revenit în linie dreaptă de zbor, se afla prea departe în urma *Fokker*ului ca să mai deschidă focul. Pilotul inamic continua să se năpustească asupra perechii de S.E.-uri.

Dacă ar fi fost mai atent! Ar fi putut trage asupra lui când i-a trecut prin faţă. Fir'ar măs'al dracului!

Acum hunul ataca S.E.-urile dinspre stânga. O dâră de fum alb se prelungea dinspre botul *Fokker*ului – trăgea mitraliera. S.E.5 păru să se poticnească, aripile s-au balansat, apoi cea stângă s-a înclinat într-un viraj strâns.

*Fokker*ul se apropia necruţător, continuând să tragă. S.E.5 s-a răsturnat pe spate, iar *Fokker*ul a derapat puţin, dar suficient cât să-l rateze, apoi a coborât botul şi mai mult şi a intrat în picaj.

Paul Hyde îşi menţinea şi el picajul cu motorul în plin. Cu colţul ochiului văzu cum S.E. îşi accentuează virajul ajungând să coboare aproape vertical. Nu putea continua această manevră pentru că aripile se vor rupe la o viteză atât de mare.

Îl văzu pe hun că vrea să se adăpostească într-un nor.

Neruşinatul. Pilotul inamic era de-a dreptul obraznic.

Dar Hyde era depăşit de situaţie. Se uită din nou după S.E.-ul avariat, dar nu-l mai putea vedea. Abia acum îi trecu prin gând posibilitatea că ar mai putea fi un hun în urma primului. Cu sentimentul vinovăţiei, privi în urmă, degajând coada stânga-dreapta. Nimic. Cerul părea să fie liber.

Acum se afla la două sute de metri în urma *Fokker*ului, apropiindu-se, încet, dar apropiindu-se totuşi.

*Fokker*ul încerca să se ascundă într-un nor.

Deodată, Paul Hyde a ştiut ce va urma. El va căuta să tragă o rafală înainte ca pilotul inamic să ajungă în siguranţă, adăpostit în nor. Îţi puse degetul mare pe butoanele de declanşare ale mitralierelor, şi privi prin reticulul de ochire montat pe capota motorului, în faţa sa. Avionul inamic devenea tot mai mare.

Fără avertisment, botul inamicului a cabrat la maxim, sus, sus, sus.

Hyde a tras automat tare de manşă. Avea viteza prea mare şi ştia că nu va putea urma *Fokker*ul pe o traiectorie interioară lupingului, aşa încât a tras cât a putut de mult de manşă şi a apăsat butoanele mitralierelor. Ambele au lătrat o câte o rafală, dar *Fokker*ul a continuat să urce drept în sus, printre gloanţe. Hyde a renunţat să mai tragă, îndreptându-se spre nor. Când acesta a fost gata să-l înghită, a coborât botul spre orizontală şi a redus maneta de gaze până când acul altimetrului a încetat să se mai învârtă.

S.E.5 nu avea nici un fel de instrumente indicatoare de poziţie. Tot ce putea face Hyde era să ţină comenzile fixate la mijloc, şi să aştepte până ce avionul va ieşi pe partea cealaltă a norului.

Viteza a scăzut. Simţea cum comenzile devin moi. Coborî uşor botul, iar altimetrul reîncepu să se rotească.

Doamne, ce sus era, la aproape 4500 m. Pierdea repede din altitudine, în timp ce viteza creştea necontenit. Trase uşor de manşă, dar altitudinea continua să scadă. Era în vrie[9]-spirala morţii, dar nu-şi dădea seama dacă se rotea spre stânga sau spre dreapta. Hyde se simţi cuprins de panică. Mări presiunea pe manşă, împingând-o departe de el cât putea de mult.

Nu! Nu! Dacă exagera, putea rupe aripile. Nu avea cum să-şi dea seama dacă se roteşte spre stânga sau spre dreapta. Putea ghici, desigur, şi încerca să redreseze avionul in manşă. Dar dacă nu ghicea corect, ar fi răsturnat S.E.5 pe spate, botul ar fi fost coborât, iar avionul ar fi accelerat până şi-ar fi pierdut aripile. Dacă ghicea corect, putea într-adevăr să cabreze avionul, dar nu l-ar fi ajutat cu nimic decât dacă ar fi păstrat şi aripile la orizontală – dar nu avea cum să facă treaba asta. Hyde ştia toate acestea, aşa că rezistă tentaţiei de a mişca manşa în lateral. Ceea ce făcu a fost să tragă manşa spre el şi mai mult, accentuând virajul care a crescut forţa G.

O, Doamne! Ajută-mă! Ajută-mă, te rog!

Ceva se întâmplă. Simţi un şoc ce s-a transmis prin scaun, şi a auzit un sunet ascuţit ce a depăşit chiar şi zgomotul făcut de motor.

3600 m

A continuat să ţină manşa strâns. Instinctul îi cerea să facă ceva, dar el simţea că dacă ar slăbi-o, avionul ar accelera fără control.

3300 m

Fâlfâitul unei pânze i-a atras atenţia. O fâşie de material textil se rupsese din învelişul intradosului aripii din stânga. Privea neajutorat cum fâşia de pânză se rupe pe toată lăţimea aripii.

3000 m

Sub ochii săi, un cablu de rezistenţă al unei aripi s-a rupt de la mijloc.

2600 m

Încă un şoc în scaun. Nervurile de lemn ale aripilor sau lonjeroanele sau altceva se rupeau datorită stresului mecanic.

2300 m

Hyde avea probleme de vedere. Forţa G îi întuneca vederea. Scutură din cap, luptând împotriva forţei G, ţipând din adâncul plămânilor, deşi nu era conştient că ţipă.

1800 m...

1500 m...

1200 m...

Abia atunci, într-o clipită a ieşit din nor, spiralând strâns spre stânga. Pământul se afla la câteva sute de metri mai jos. A ridicat uşor botul şi aripa stângă. Era atât de înfricoşat, încât nu mai putea gândi.

Dedesubt văzu pământul unei ferme. Tarlale verzi, copaci, drumuri, căruţe, cai...

---

[9] Vrie – evoluţie periculoasă, necontrolată, a avionului ce descrie o spirală în cădere, însoţită de pierderea de viteză.

Oare se afla la vest sau la est de tranşee? *Gândeşte, omule, gândeşte*!

Era atât de înfrigurat, de speriat, încât îi venea să vomite.

O rază de soare i-a mângâiat ochii. A virat imediat pentru a fi cu coada spre soare, verificând şi compasul. Acul acestei a se învârtea doar, inutil.

Ce puţin două din cablurile de rezistenţă ale aripilor erau rupte, o fâşie largă de material textil fâlfâia la bordul de fugă al aripii superioare, o hobană[10] era ruptă, iar afurisitul de avion zbura abătându-se uşor către laterale. Nu prea mult, totuşi evident. Hyde a folosit palonierul drept şi manşa spre stânga pentru a-l menţine pe traiect direct către vest.

Drept în faţă, tranşeele. Nori de praf şi fum... artilerie!

Amplasamentele de artilerie erau imposibil de evitat. Tunurile răsunau aproape direct în urechile sale. Dacă îl lovea un obuz, nici n-ar fi ştiut; ar fi fost trimis instantaneu în eternitate. A strâns din umeri când a fost înconjurat de un norul unei explozii şi a aşteptat inevitabilul cu nervii încordaţi ca oţelul.

Apoi, printr-un miracol, a depăşit artileria şi zona tranşeelor, ca nişte dâre şerpuite de lacrimi în noroiul negru al peisajului. A văzut infanteriştii ridicându-şi carabinele, a văzut focul de la gura ţevilor, şi a simţit micile şocuri ale gloanţelor ce loveau avionul. *No man's land*[11] a rămas în urmă, bătut de obuzele de artilerie ce păreau a cădea la întâmplare. Pământul era plin de oameni, soldaţi britanici. Hyde s-a strecurat printre izbucnirile de fum şi ţărână în timp ce se aştepta ca vreun obuz „norocos" să-l spulbere de pe cer. După o eternitate, s-a văzut zburând în linişte.

Şi-a dat seama unde se afla. Aerodromul era la doar zece mile spre sud-vest. A stors fiecare milă. O dată a crezut că simte încă un şoc sau că ceva se rupe.

Bine, cel puţin, că ceaţa se împrăştiase. Vizibilitatea era cam de trei mile.

Când a văzut hangarele şi corturile aerodromului, la cuprins un val de uşurare. Pe când soarele ce-şi trimitea razele pete umărul său se reflecta în cadranele instrumentelor de bord, Paul Hyde a redus gazele şi a aterizat, cu un *bond*[12]. După ce a atins pământul a doua oară, a pus ferm bechia în ţărână. Când avionul a încetinit până la viteza de rulare a folosit palonierul pentru a se înscrie pe direcţie şi s-a îndreptat direct către hangarul de întreţinere.

Nu era legat în chingi, fiind gata să se salte din cockpit, când alte trei cabluri au plesnit, iar aripa stângă se încovoie spre pământ.

---

[10] Hobană - piesă de legătură/întărire între aripile unui avion biplan.

[11] No man's land – Zona dintre sistemele de tranşee ale celor două armate inamice.

[12] Bond la aterizare - Salt al avionului la o aterizare incorectă.

Unul dintre mecanici veni repede, tropăind, iar Hyde şi-a scos casca de piele şi şi-a şters sudoare de pe frunte şi din păr.

De la câţiva metri depărtare avariile erau evidente: o fâşie de pânză era smulsă de pe aripa din dreapta-jos, unul din cablurile dinspre coadă era rupt, cel puţin un lonjeron al fuselajului era plesnit în spatele cockpitului, tot avionul era presărat cu câteva duzini de găuri de gloanţe pe care le încasase zburând deasupra tranşeelor.

Mecanicul îngrozit nu a spus nimic, stătea doar şi se uita cu o expresie deznădăjduită pe faţă.

Lui Hyde nici că-i păsă. Era în viaţă! Era ceva măreţ şi emoţionant pe fondul acestui război. Se întoarse şi traversă câmpul către popotă. Simţea o nestăvilită nevoie pentru un pahar cu apă.

— Ai avut ghinion, amice, spuse maiorul privind pe fereastră la S.E. ce era remorcat de pe câmp cu un camion. Ce s-a întâmplat?

Hyde îi explică, apoi încheie sec:

— L-am scăpat de sub control în nor.

— Am auzit că Albert Ball a murit în felul acesta, sau cam aşa ceva, spuse maiorul.

Îşi trecu degetele prin păr şi-l privi pe Hyde grijuliu.

— Eşti bine?

— Aşa cred, a răspuns Hyde, respirând adânc şi strângând din fălci.

Nu voia ca maiorul să-l creadă *luat de vânt*.

— Unde-i Mac?

— A decolat acum câteva minute doar. Dacă te grăbeşti îl poţi prinde în sectorul de aici – îi arătă maiorul pe hartă.

— Am tras o rafală scurtă într-un D-VII chiar la vest de tranşeele germane.

— Eşti un tip îndrăzneţ, Tex. Dacă cineva raportează vreo doborâre, am să-ţi spun. Acum trebuie să decolezi.

Următorul avion era mai vechi şi trecuse prin mai multe decât cel cu care zburase anterior. Motorul părea să nu aibă puterea ce ar fi trebuit.

Paul Hyde a reuşit să-l ridice în aer şi s-a îndreptat spre sud. Tocmai ajunsese la 1500 m când motorul a dat câteva rateuri după care a reînceput să funcţioneze. A tras levierul de amestec la maxim şi a început să acţioneze pompa manuală de combustibil.

Poate că ar trebui să se întoarcă. Ba nu. Maiorul ar putea crede...

Motorul funcţiona acum destul de stabil. Poate că a fost doar un mic gunoi în carburator, sau o bulă de apă în benzină.

Continuă să urce în aerul dimineţii.

A văzut un avion german biloc pe când încă se mai afla cu vreo mie de metri mai jos de el. Zbura de circa o oră şi în acest timp a observat câteva avioane britanice şi nişte zmee germane, dar se aflau mult prea departe pentru a le urmări.

Acest LVG şerpuia printre coloanele de nori la vreo 4000 m. Hyde s-a lăsat depăşit apoi a virat ca să-l urmărească în timp ce continua să ia înălţime. Aşa, într-o doară se întrebă dacă rafala trasă asupra vânătorului german dimineaţa devreme i-a provocat acestuia vreo avarie. Sau dacă chiar a doborât *Fokker*ul. Desigur, n-avea cum să ştie.

În cele şaisprezece zile anterioare doborâse două avioane germane. Pe primul, un biloc, întâi l-a hăituit, înainte ca observatorul-mitralior să moară. Pentru că n-a vrut să rupă contactul cu inamicul pentru a schimba încărcătorul de la *Lewis*, s-a apropiat la distanţa minimă şi l-a împuşcat pe pilot cu *Vickers*. Avionul a scăpat de sub control, după care aripile sau rupt. Înainte de a muri observatorul-mitralior a provocat patruzeci şi două de găuri de gloanţe în S.E.-ul lui Hyde.

— Ca regulă generală, a comentat Mac privind avionul după ce Hyde a aterizat, nu e deloc prielnic pentru o viaţă lungă să-i laşi pe nemţi să tragă în asemenea hal. Mai devreme sau mai târziu băieţii vor lovi ceva vital. Poate că ar fi trebuit să te strecori sub ei şi să tragi în sus, în burta lor. S.E. e foarte bun pentru aşa ceva.

— Am încercat să fac aşa.

Mac se făcu că n-aude.

— Împuşcă-l pe celălalt, Tex, şi evită să te laşi tu împuşcat. Acesta este motto-ul meu.

A doua victorie a lui Hyde a fost un vânător *Fokker*. Se pare că rafala lui Hyde l-a rănit grav pe pilotul german, care s-a prăbuşit în mijlocul artileriei britanice, în spatele tranşeelor. Până s-a ajungă pifanii englezi la el, a sângerat până a murit.

Era foarte ciudat acest joc de-a „ucide sau vei fi ucis" desfăşurat printre nori. Şi uite că acum îl juca din nou.

Bilocul din această dimineaţă îl căuta pe el. Pilotul înclina avionul când pe o aripă, când pe cealaltă, cei doi oameni de la bord cercetând cerul de sub ei. Hyde a virat, ascunzându-se după o coloană de nori, în timp ce continua manevrele care să-i aducă câştigul de înălţime. Acum, în aer se simţeau turbulenţele, pentru că soarele încălzea pământul, care la rândul său, încălzea aerul ce se ridica. Ceaţa dispăruse. Vizibilitatea era de şase-opt mile.

Observă o sclipire a LVG-ului printr-o spărtură de nori. Continua să se afle pe direcţia corectă, cam la 150 m deasupra sa.

Când îl observă data următoare, amândoi erau la aceiaşi altitudine, dar neamţul vira. Hyde a cabrat şi mai mult continuând să urce. Va face tot posibilul să ajungă cât mai sus faţă de german, apoi se va lansa în picaj asupra lui, încercând să ajungă

dedesubtul lui pentru a-l împroşca cu mitraliera *Lewis*. Britanicii l-au asigurat că aceasta era cea mai bună şi mai sigură metodă de a doborî avioanele biloc.

Germanul vira din nou la următoarea ivire printre coloanele de nori. Era aproape, la vreun sfert de milă şi la o altitudine doar cu puţin mai mică decât el. Putea vedea capetele celor doi din echipaj. Din fericire, amândoi priveau în direcţia opusă.

Hyde a cercetat cerul ca să vadă ce anume a atras atenţia germanilor.

Ah-ha! Un S.E. care bântuia pe aproape. Trebuie să fi fost Mac.

Bunul şi bătrânul Mac!

Hyde a virat către LVG, punând botul avionului într-un picaj uşor. Degetul mare era pe butonul de declanşare a mitralierei.

Venea dinspre stânga-spate, apropiindu-se rapid. Când neamţul s-a încadrat în reticulul de ochire, a deschis focul cu ambele mitraliere.

Vickers a tras cinci sau şase cartuşe înainte de a se opri brusc. După mai puţin de o secundă, *Lewis* a încetat şi ea să tragă.

Fir'ar al dracului! A tras spre înapoi maneta de gaze pentru a-şi opri mişcarea relativă către inamic.

Smuci de închizătorul de la *Vickers*, îi trase şi un pumn, dar blestematul era înţepenit zdravăn.

Acum observatorul-mitralior a început să tragă în el. Urme de trasoare îi treceau chiar pe deasupra capului.

Blestemând în gura mare, Hyde a degajat din atac. A încercat să tragă în jos pe montant mitraliera *Lewis*. Nu! Şi afurisita asta era blocată!

Continuând să blesteme, Hyde şi-a desfăcut chingile ce-l ţineau legat în cockpit, a prins manşa între genunchi, şi a privit către germanul care acum se afla la un sfert de milă depărtare. Pilotul s-a ridicat în picioare în cockpit şi s-a folosit de ambele mâini ca să tragă de levierul de armare. Curentul de aer era teribil, dar şi el era tânăr şi puternic.

Mitraliera *Lewis* era şi ea blocată serios. Muniţie învechită, de proastă calitate! Ce mai metodă de a lupta în război!

Poate că ar putea debloca mai uşor închizătorul dacă ar scoate întâi încărcătorul-tambur. A tras de arcul siguranţei, apoi smuci violent de tambur. Blocat şi ăsta.

Se lupta frenetic să scoată afară încărcătorul când şi-a dat seama că avionul se răsucea peste el. Aripa dreaptă se înclinase direct către sol. Partea de jos a corpului i-a căzut afară din cockpit. Rămase agăţat cu mâinile de tambur într-o strânsură a morţii. Se afla cu spatele către elice şi cu picioarele atârnând spre pământ.

Dacă blestematul de tambur se desprinde acum...

Rat-tat-tat-ul unei mitraliere i-a pătruns în subconştient. Hyde îl auzea, dar avea probleme mult mai urgente. Dacă ar fi căzut spre înainte, în elice, nenorocita l-ar fi tăiat în două.

Încercă să-şi răsucească corpul şi să-şi pună picioarele înapoi în cockpit. Parbrizul îl ajută. Trecu piciorul stâng înăuntru, iar dreptul aproape... când botul avionului a coborât direct către pământ. S.E. s-a înscris într-un picaj inversat (pe spate)..

Ţipă din nou, un ţipăt de teroare pură. Continua să ţipe când avionul trecu la verticală, iar el reuşi să-şi introducă ambele picioare în cockpit. Ţipa şi când forţa gravitaţională l-a trecut peste bord şi l-a presat în scaun ca pe un sac de cartofi răsturnat într-un butoi. Ţipa când a scos avionul din picaj şi s-a uitat cu sălbăticie după bilocul german, care era mult deasupra şi se îndepărta.

A coborât botul, punând avionul în picaj în timp ce se străduia să-şi repună centura.

Slavă Domnului, era încă în viaţă!

Încă în viaţă!

Tocmai atunci motorul a tăcut.

— Astea-s afurisitele de cartuşe, *sir*. Toate sunt afectate de umezeală.

Mecanicul Thatcher îi arăta trei dintre tuburile de alamă în palmă.

— Ah-ha!

— Cartuşe defecte.

— Şi un motor prost. Nenorocitul pornea şi se oprea tot zborul către casă. E un gunoi. Eu mă ridic în aer şi-mi risc gâtul într-un avion dotat cu o vechitură de motor care funcţionează doar când are el chef. Blestematul de RFC ar trebui să se descurce mai bine, Thatcher.

— Ne străduim, *sir*, spuse mecanicul cu pocăinţă.

Părea să ducă pe umerii săi toate durerile lumii.

— Dar ceea ce nu înţeleg, *Mister*[13] Hyde – a continuat – este cum de v-aţi ales cu două găuri de gloanţe prin scaunul pilotului. Au venit drept prin partea inferioară a avionului, în sus, prin scaun. Sau invers. Nu pricep cum de v-au ratat cele două gloanţe.

— E foarte simplu, Thatcher, spuse încet Paul Hyde. Şi perfect logic. Evident, eu nu mă aflam aşezat în scaun când gloanţele au trecut prin el.

Fără altă explicaţie merse către cortul-popotă ca să servească prânzul.

Mac se afla deja înăuntru.

— Am auzit că ai avut o dimineaţă aventuroasă, Tex.

---

[13] Mister – În Armata Română, în formula militară de adresare se regăseşte doar termenul: *domnule*. În Armata Engleză situaţia este mai complexă pentru că se utilizează trei termeni: *sir*, *gentlemen*, *mister*, în funcţie de situaţie. În cazul concret din textul acestei nuvele, prin apelativul *mister* se subliniază faptul că personajul este un civil aflat ca voluntar printre militari de carieră.

— Ceva mai multă aventură şi inima mea ar fi încetat să mai funcţioneze.

— Eh, mă cam îndoiesc. Infarctele sunt extrem de rare în această zonă a Franţei.

Mac a sorbit sin paharul cu vin roşu.

— Intoxicaţia cu plumb şi jertfa par a fi mai obişnuite.

Hyde a mormăit ceva. Vinul părea tentant. Un pahar nu putea face rău, nu-i aşa?

— Îţi aminteşti de cel nou venit, Cotswold-Smith? Care s-a prezentat noaptea trecută şi a stat chiar în scaunul acela la dejun? Neamţul l-a doborât din patrula lui Nigel în această dimineaţă.

Hyde s-a servit singur cu budincă atunci când platoul a ajuns la el.

— Păcat, a spus politicos.

Nu mai avea nici un rest de vigoare în el ca să o risipească pe Cotswold-Smith.

— Nigel zicea că ai venit în ajutor galopând şi l-ai alungat pe neamţ.

— Puţin cam târziu, a remarcat Hyde şi a gustat din budincă.

— N-a fost vina ta, desigur. Ai făcut tot ce ai putut. Nu te poţi învinovăţi singur, bătrâne.

— Oh, mai bine taci, Mac.

— Ăştia noi veniţi strică statisticile, mustăci Mac.

— Nu ştiu cum să aibă grijă de ei înşişi, când zboară. O chestie descurajantă.

Maiorul voia ca el să zboare după-masă, dar avionul era terminat. Paul Hyde se duse în camera mică de fermă pe care o împărţea cu Mac şi se prăbuşi în patul său complet îmbrăcat. Era atât de obosit...

Nu putu să doarmă. Aventurile dimineţii erau prea proaspete. Să fie atât de aproape de moarte şi totuşi cumva să supravieţuiască... făcuse ca fiecare moment să se imprime adânc în creier. Felul în care s-au mişcat oamenii, fiecare vorbă spusă, felul în care a arătat ceva, toate aveau o semnificaţie uriaşă.

Mâinile încă îi mai tremurau de dimineaţă.

Cel mai greu moment a fost când avionul s-a răsturnat pe spate cu el atârnat de

încărcătorul-tambur al mitralierei Lewis. Dacă acesta se desprindea tocmai acum...

Ei bine, ar fi avut parte de o cădere foarte lungă.

Se lungi în pat ascultând bâzâitul motoarelor şi gălăgia făcută de subofiţerii care lucrau la avioane şi se întrebă cum s-ar fi simţit căzând, căzând, căzând, jos către pământul cel aştepta şi către moartea sigură.

S-ar fi legănat atârnat de încărcătorul de muniţie, nimic decât nori şi o ceaţă uşoară sub tălpile pantofilor, cu degetele alunecându-i... când cineva la scuturat.

— *Mister* Hyde, *sir*! *Mister* Hyde! Vă cheamă în *Ops*[14].

Ordonanţa n-a plecat până ce Hyde nu şi-a coborât picioarele pe pământ.

Ora 4:30 PM. Dormise aproape trei ore. Dădu cu apă pe faţă, apoi a ieşit din cameră şi a închis uşa după el.

Trei piloţi stăteau în faţa biroului maiorului: MacDonald, Cook şi unul dintre cei noi, Fitzgerald sau Fitzhugh, sau cam aşa ceva. Hyde li s-a alăturat.

— HQ[15] ne cere să atacăm trupele inamice ce avansează pentru a le întări pe cele din linia întâi, a explicat maiorul. Nigel, tu vei fi la comandă.

Se apropie de harta de pe perete şi marcă şoselele care trebuiau să fie atacate de avioane.

Chipul lui MacDonald era alb când a ieşit din încăpere afară, la lumina zilei.

— Pe drumurile acelea trebuie să fie vreo două divizii care mărşăluiesc spre front, îi şopti lui Paul Hyde. Le-am văzut mai devreme în această după-amiază. Drumurile sunt înnegrite de ei. Asta-i crimă.

— Eu n-aş numi-o aşa, replică Hyde. Blestemaţii de huni vor riposta cu foc foarte viguros.

— Blestemaţii de huni ne vor ucide. N-avem nici o şansă.

Sudoarea şiroia pe faţa lui Mac.

— Doamne, mi se face rău, a bombănit.

— Poate că o să avem noroc, spuse Fitzgerald.

El era chiar în spatele celor doi.

— Mi-am consumat acolo sus tot norocul, a spus sec Nigel.

Îl urmă pe Fitzgerald prin uşa deschisă.

— Haideţi, prieteni. Nimeni nu trăieşte veşnic. Haideţi să ucidem nişte blestemaţi de huni.

Hyde a fornăit. Uneori, Cook era în stare să dea un spectacol reuşit.

— Nigel, dimineaţă ai văzut *Fokker*ul acela înainte de a-l mitralia pe Cotswold-Smith?

Chipul lui Nigel Cook împietri. Ochii se fixară în direcţia lui Hyde, apoi a privit înainte. Păşi rigid către avioane, pe care mecanicii le porniseră deja.

— De ce l-ai întrebat aşa ceva? spuse Mac.

— Oricine e un afurisit de erou.

— Idiotule, a tunat Mac. Nimic nu-l va aduce pe puştiul acela înapoi. Auzi? Nimic! Cook va trebui să trăiască cu povara asta. Chiar nu înţelegi nimic?

Mac a plecat mai departe, cu cel nou venit păşind nesigur în urma sa.

Hyde şi-a privit ceasul. Mai avea câteva minute. S-a aşezat pe banca de la uşa Ops şi şi-a aprins o ţigară. Aroma tutunului era delicioasă.

---

[14] Ops - Operations Squadron – încăperea/cortul unde se stabileşte planul de desfăşurare a misiunilor de zbor.

[15] HQ – Headquarter – Cartierul General.

Încă un hop pe ziua de azi. Dacă supravieţuia, ziua a şaptesprezecea devenea istorie. Ar fi învins statistica. Mâine putea să-şi facă griji pentru mâine.

Huni mârşavi! Următoarea mică misiune ar putea merge rău. S.E. vor fi ca nişte ţinte în poligon.

El ar putea supravieţui sau nu. Acest era adevărul. Îi aminti de familie, de părinţi şi de sora sa. Pe când pufăia din ţigară, îşi amintea cum arată şi ce au spus ultima dată când i-a văzut.

Mâinile încă îi tremurau.

Nigel Cook i-a condus dincolo de linia de cincisprezece metri. Hyde era coechipierul lui Nigel, iar nou venitul al lui Mac. Planul era ca Cook şi cu Hyde să mitralieze tot ce vedeau pe partea stângă a şoselei, iar Mac şi Fitz să tragă în partea dreaptă. Când tamburii cu muniţie de la mitralierele Lewis se vor goli, ei vor lua înălţime şi vor schimba încărcătoarele, apoi vor alege altă şosea.

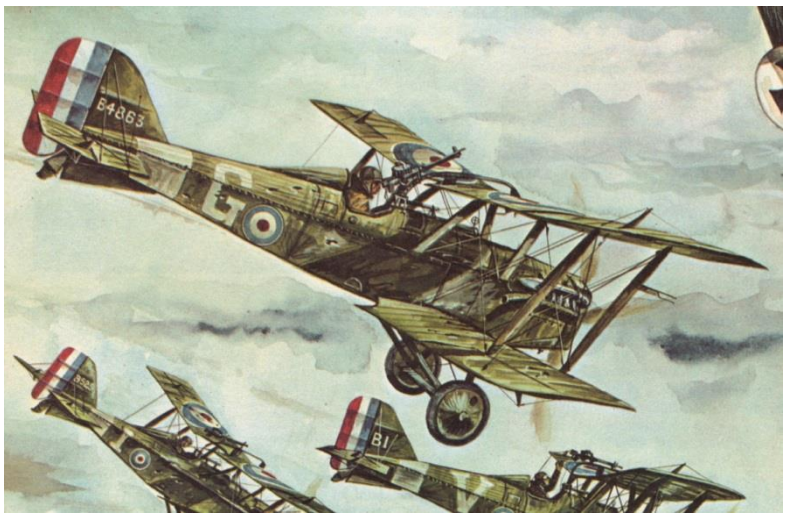

Fiecare avion avea patru bombe sub aripi pe care pilotul le elibera trăgând de o cordelină. Cu multă practică, un om le putea lansa cu destulă precizie, dar s-o faci la altitudinea de 60-70 m în timp ce se trăgeau spre tine vreo sută de gloanţe pe secundă, depăşea posibilităţile majorităţii dintre ei. Hyde le ura. Dacă un glonţ lovea una dintre bombe când încă mai atârna sub aripă, ar fi fărâmat avionul în două. El plănuia să le lase să cadă la prima ocazie şi-i şopti şi camaradului cel nou să facă la fel. Fitzwater – sau cum l-o fi chemând – părea moale când Hyde i-a strâns mâna şi i-a urat noroc.

Avionul lui Hyde de azi dimineaţă era în regulă. Motorul funcţiona rotund, comenzile erau ferme, mitralierele bine curăţate şi unse.

Ce mai vrea?

— Mecanicii vă roagă să încercaţi să-l aduceţi înapoi mai mult sau mai puţin intact, *Mister* Hyde, spuse soldatul-semnalizator. Ei spun că veţi avea nevoie de el şi altădată.

Hyde nici nu se obosi să răspundă la flecăreala asta.

Sclipiri de lumină veneau dinspre tranşeele germane – ticăloşii, iar trăgeau în ei... Norii erau joşi şi mai întunecaţi decât de dimineaţă. Probabil va ploua la noapte.

Cele patru S.E. au survolat tranşeele şi s-au îndreptat spre un depozit de materiale pe care maiorul îl marcase pe hartă.

Un glonţ a spart altimetrul de pe tabloul de bord. Cioburi din cadranul de sticlă s-au înfipt în mănuşa de la mâna stângă a lui Hyde. S-a folosit de dreapta pentru a le îndepărta. Mici pete de sânge au apărut pe mănuşă.

Câteva camioane drept în faţă, câteva corturi şi lăzi puse una peste alta. Acesta era, probabil, depozitul. Hyde a strâns bine cordelina. Cook şi ceilalţi mitraliau camioanele, dar lui Hyde nu-i păsa. A zburat direct către depozit şi a lansat bombele. Verifică pentru a se asigura că au căzut toate, dar nu a privit înapoi ca să vadă ce au lovit. Nu-i păsa.

Simţi mici şocuri transmise prin scaun şi manşă. Erau gloanţe ce loveau aparatul, gloanţe trase de oamenii pe care tocmai îi văzuse la câţiva metri sub avion.

Din fericire, cea mai mare parte a avionului era din pânză ce opunea rezistenţă mică proiectilelor din oţel. Totuşi, structura de rezistenţă era din lemn, iar gloanţele o puteau lovi şi rupe. Apoi, mai era şi motorul, conductele de alimentare şi rezervorul cu benzină, un container de oţel montat în centrul de greutate, în faţa pilotului, sub mitraliera *Vickers*. Gloanţele puteau provoca avarii serioase motorului şi tancului de combustibil. Iar în acesta era benzină. Şi, desigur, întregul avion era acoperit cu pânză impermeabilizată cu o substanţă chimică foarte inflamabilă. Cea mai mică flacără ar fi incendiat întreg aparatul de zbor, făcându-l să ardă ca o torţă.

Un camion s-a ivit pe şosea în faţă, printre oamenii ce fugeau. Coborând botul doar puţintel, Hyde a aliniat linia de ochire şi a trimise o rafală lungă. Scânteieri de lumină marcau loviturile gloanţelor asupra metalului. A încetat focul şi a cabrat chiar când roţile erau gata să lovească partea de sus a camionului.

Siluete cenuşii erau împrăştiate peste tot, lungite la pământ, alergând sau îngenuncheate şi trăgând asupra sa. A apăsat butoanele de pe manşă, lovind şi palonierul stânga-dreapta pentru a-şi împrăştia gloanţele.

A auzit când s-a oprit *Lewis* şi ştiu că s-a descărcat. A aşteptat până ce Cook a cabrat şi l-a urmat de la distanţă. Numai când a ajuns destul de sus deasupra pământului trase mitraliera de pe montantul *Foster* ca să poată schimba tamburul. Mişcarea s-a făcut destul de uşor. Scoase din cutie un alt încărcător pe care îl ţinu cu ambele mâini, în timp ce zbura cu manşa între genunchi. Pe dibuite, a strecurat tamburul greu peste parbriz în timp ce stătea aşezat în scaun, trase de închizător ca să introducă un cartuş pe ţeavă, apoi împinse mitraliera înapoi pe montat până a ajuns sus şi s-a autoblocat în poziţia de tragere. Toate acestea în timp ce manevra manşa cu genunchii pentru a rămâne în apropierea lui Cook. Acesta era şi el angajat în aceeaşi activitate, aşa încât şi avionul său zbura haotic.

După ce arma a fost reîncărcată, Hyde a privit în jur căutându-i pe Mac şi Fitz-*nu-ştiu-cum*. Aceştia se aflau cam la o milă spre stânga, sub un nor mohorât, în picaj asupra unei alte şosele.

El trebuia să rămână împreună cu Nigel ce voia să zboare înapoi peste depozit! Nesăbuitul!

Foc şi mai intens tras de la sol, mitraliere de data aceasta – flăcările de la gura ţevii erau inconfundabile. Dacă Cook nu era precaut, germanii vor trage şi cu *Big Bertha*[16] în el.

O rafală de gloanţe a lovit aripa dreaptă a lui Hyde, rupând unul dintre cablurile de rigidizare. Hyde a zigzagat cu avionul în mod instinctiv, apoi s-a aliniat pentru a trage asupra trupelor de pe şosea. Deschise focul. Gloanţele au lovit o masă compactă de oameni pe care i-a văzut căzând, a tras într-o siluetă solitară cu cască neagră ce trăgea în el, trecu pe deasupra unui atelaj de cai înhămat la un furgon, mitralie nişte oameni adăpostiţi într-un şanţ...

Un glonţ l-a ars pe dosul mâinii, rupându-i mănuşa, iar sângele şi carnea au ieşit la vedere.

Cook zbura tot mai jos, cu mitralierele trăgând într-una. Hyde l-a văzut cu coada ochiului, în timp ce el însuşi se năpustea asupra unei mase de oameni, cai şi camioane de pe drumul din faţa sa.

Îşi simţea faţa fierbinte. Ignoră faptul câteva secunde, apoi i-a captat atenţia. Fierbinte. Picături de lichid fierbinte. Radiatorul era găurit. Pierdea apă din radiator.

Şi iar era fără muniţie la mitraliera *Lewis*. Mai avea un tambur, aşa că, fără a-l mai aştepta pe Cook, a tras de manşă, îndepărtându-se de bătălie.

Germanii au deschis focul cu un tun antiaerian. Exploziile era atât de apropiate, încât scuturau avionul. A scos tamburul golit de muniţie şi l-a aruncat peste bord. L-a montat pe cel nou şi mitraliera a fost pregătită.

Pe când se întorcea în picaj, a văzut avionul lui Cook percutând pământul. Cu o secundă mai înainte l-a văzut alunecând în zbor şi executând foc de mitralieră. Apoi a lăsat o trenă de flăcări. După o clipită a atins pământul şi s-a transformat într-o coloană de flăcări şi fum.

În orice direcţie se uita, peste tot erau trupe inamice. Paul Hyde alese o concentrare drept înainte şi deschise focul.

Apa fierbinte din radiator curgea pe el. Nu era destulă să-l opărească, doar cât să-l ude. Apăsând palonierele stânga-dreapta balansa uşor avionul pe direcţia de zbor şi trăgea în tot ce vedea. *Vickers* s-a oprit. Probabil nu mai avea muniţie.

Când s-a blocat şi *Lewis*, s-a întors instinctiv către tranşee. Apa era şi mai fierbinte acum, deci curgea mai multă din radiator. Acul indicator al instrumentului de pe tabloul de bord ce indica temperatura apei era blocat în dreapta. Motorul urma să se oprească dintr-un moment în altul.

Şi avea şi picioarele ude. Hyde privi în jos. Curgea lichid pe podeaua cockpit-ului, către coadă. Mult lichid. Pantofii şi şosetele erau ude rău.

Apă?

Sfinte Dumnezeule, aste trebuie să fie benzină! Probabil că rezervorul a fost găurit de gloanţe! Manevră manşa cu mâna dreaptă, în timp ce cu stânga acţiona frenetic pompa manuală.

---

[16] Big Bertha (howitzer) - Dicke Bertha - Obuzier german de mare calibru.

Când survolă tranşeele germane, motorul a început să dea rateuri. Un cilindru nu mai funcţiona – putea auzi şi simţi rateurile. Din ţevile de eşapament ieşeau flăcări. Iar nişte huni trăgeau în el cu mitraliera.

O vibraţie violentă trecu prin tot avionul... apoi încă una...

Ultima tranşee inamica a rămas în spate. Înainte, putea vedea tranşeele britanice. De data aceasta cel puţin, nu a fost nevoit să le survoleze în mijlocul unui baraj de artilerie. A zburat peste ele la vreo şapte metri înălţime, cu motorul dând rateuri zgomotoase şi vibrând ca şi cum ar vrea să se smulgă din montanţi în orice clipă.

Nu-i rămăsese prea multă viteză. A încercat să menţină botul ridicat, dar nu prea a reuşit. Roţile au lovit ceva şi a efectuat un salt. Trase manşa spre el şi tăie contactul motorului. Zgomotul s-a oprit pe măsură ce a încetinit şi s-a oprit. Terenul de aterizare a fost smuls, fuselajul a alunecat prin noroi şi s-a poticnit într-o groapă făcută de obuz. În sfârşit, a rămas nemişcat.

Paul Hyde sărit in cockpit şi a alergat înainte de oprire. A fugit vreo douăzeci de metri până când vaporii de benzină au găsit o parte metalică din motor încinsă şi au izbucnit flăcările. *Whuff*-ul făcut de incendiul ce a cuprins tot avionul la izbit direct în faţă.

Se întinse acolo, în noroiul rece, scurmând pământul cu ambele mâini. Apoi s-a întors pe spate şi a privit cerul de seară.

Aşa l-au găsit doi soldaţi britanici.

— Sunteţi rănit, *sir*? l-au întrebat, în timp ce-i pipăiau trupul căutând răni sau oase rupte.

A încercat să le răspundă, dar nu a putut.

Unul dintre ei i-a luat capul în mâinile sale şi l-a privit drept în ochi.

— E-n regulă, prietene, a spus. Eşti în siguranţă. Acum poţi să te opreşti din ţipat.

SFÂRŞIT

RFC
PER ARDUA AD ASTRA